

gaarde — paa den Maade, at man f. Eks. sælger de 200 af de købte 300 Tdr. Land til en enkelt Mand. Det gør man selvfølgelig ikke, fordi de Folk, der har med Udstykning at gøre, ikke ønsker en mere vidtgaaende Udstykning, men fordi man ikke er i Stand til at magte Opgaven i den Grad, som ønskeligt er. Jeg synes, at man meget vel kunde hjælpe disse Mennesker, der har taget denne gode og samfundsnyttige Gerning op, at slagte disse store Gaarde, og støtte dem ved saadanne Lejligheder med yderligere Midler fra Staten. Jeg ønsker naturligvis ogsaa, at Staten til Gengæld skulde have noget mere Haand i Hanke med denne Udstykning, naar man giver disse Folk Statslaan til billig Penge. Jeg skal dog ikke komme ind paa en mere detailleret Fremstilling af, hvad jeg kunde tænke mig, man skulde gøre med Hensyn til Statens Interesser og økonomiske Forhold til disse enkelte Brug. Jeg haaber, at ogsaa det er et Spørgsmaal, som vi kan faa Lejlighed til at drøfte i Udvalget. Jeg beklager det, hver Gang jeg ser, at der er købt en saadan stor Gaard paa flere Hundrede Tønder Land, og man saa sælger to Trediedele af Arealet sammen med Slottet eller Hovedgaarden bort til en enkelt Mand. Jeg havde ikke noget imod, om man forhøjede det Beløb paa de 200,000 Kr., der her stilles til Raadighed. Men det er jo muligt, at den højtaerede Minister kan oplyse, at de 200,000 Kr. ikke en Gang er brugte. Derom ved vi, som det ærede Medlem fra Ribe meget rigtigt sagde, ikke noget, hverken i Henhold til de Lovforslaget ledsagende Oplysninger eller i Henhold til de Udtalelser, som Ministeren fremsatte ved Lovforslagets Forelæggelse.

Jeg vil saa sige et Par Ord om Udstykningen af Embedsjord. Mit Parti sætter absolut ikke Pris paa, at denne Jord bortselges til private Ejere, men skal det ske, ønsker vi i alt Fald, at der finder en Udstykning Sted, og at Jorden ikke sælges, som hidtil sket er. Jeg har tidligere omtalt Præstegaardsjorden i Fensmark, der blev solgt til en Mand, der i Forvejen havde et Par Hundrede Tønder Land. Det er ganske urimeligt. Vi ønsker i det hele ikke denne Jord bortsolgt, men derimod ønsker vi indført Fæsteforhold. Og hvis man sælger Jorden som hidtil til private, synes jeg, at der dog burde bevares et vist Forhold til Staten i Form af en Statsprioritet i disse Ejendomme. Jeg tror nok, at naar der har været nogen Kritik, og jeg tør vel nok sige, berettiget Kritik

over den Maade, hvorpaa Embedsjord i de senere Aar er blevet bortsolgt, skyldes det i nogen Grad de Raadgivere, som Statsadministrationen har omgivet sig med. Jeg skal gøre opmærksom paa, at ved en kongelig Anordning af 13. Juni 1913 gav det daværende Ministerium Berntsen sig selv, kan jeg godt sige, Bemyndigelse til at beskikke visse Præstegaardskommissioner. Saa vidt jeg ved, faldt det i den nuværende Regerings Lod at føre daværende Kultusminister Jacob Appels kongelige Anordning ud i Livet, og Forholdet er i Virkeligheden det, at vi har faaet udnævnt 7 Formænd for disse Præstegaardskommissioner, der, efter min Mening, ikke er de rette Mænd paa den Plads, der her er Tale om. Jeg ved ikke, om ærede Medlemmer studerer Statskalenderen, som de egentlig burde. (*Slengerik: Hof- og Statskalenderen!*) Det ærede Medlem vil have „Hof“ med; jeg interesserer mig nu kun for de Ting i denne Bog, der angaar Lovgivningsarbejdet og vort Arbejde her. Ærede Medlemmer vil i denne Bog finde, at Formanden for Præstegaardskommissionen i Sjællands Stift er Godsforvalter L. Nannestad, Lindholm, i Fyns Stift Proprietær U. S. V. Jespersen, Næsbyhoved, og i Lolland-Falster Stift Forpagter O. C. S. Sonne, i Aalborg Stift Proprietær O. R. Cortsen, Gundestrup, i Viborg Stift Proprietær C. F. P. Hartz, Lundholm, i Aarhus Stift Proprietær L. Jessen, Solgaard, og i Ribe Stift Proprietær Branner, Lauritzminde. Det er 5 Proprietærer, 1 stor Herregaardsforpagter og 1 Godsforvalter, der leder hele dette Spørgsmaal og giver Ministeriet Raad med Hensyn til Præstegaardenes Drift og Udstykning.

Ifølge den samme kongelige Anordning beskikkes der særlige Kommissioner for hvert Provsti. De bestaar foruden af Stiftsformanden, altsaa her i Sjællands Stift af Godsforvalter Nannestad, endvidere af et af Amtsraadet udvalgt Medlem og et af Præsterne i hvert Herred valgt Medlem, der som Regel er en Præst. Her paa Sjælland har vi det Forhold, at disse Kommissioner altsaa bestaar af denne meget konservative Godsforvalter, en Præst, der heller ikke er særlig fremskridtsvenlig, og mange Steder er den af Amtsraadet valgte Mand heller ikke særlig fremskridtsvenlig paa Jordspørgsmaalets Omraade. Der findes i disse Kommissioner i Virkeligheden ikke en eneste Husmand eller en dansk Bonde. Hvor venligsinde jeg end ellers er overfor Ministeriet og den højtaerede Kultusminister, kan jeg ikke undlade